

Nr 177

Av herr Boo m. fl, om suppleanter för fullmäktige i primärkommuner.

(Lika lydande med motion nr 139 i Första kammaren)

Frågan om införande av suppleantsystem i de primärkommunalarepresentationerna har varit föremål för övervägande vid åtskilliga tillfällen. Vid 1964 års riksdag motionerades om suppleanter för stats-, kommunal- och kyrkofullmäktige. På grund av kamrarnas skiljaktiga beslut föll emellertid frågan.

Suppleantinstitutionen finns redan i allmänhet för de ordinarie ledamöterna i kommunala styrelser och nämnder. För landstingens ledamöter har suppleanter funnits alltsedan landstingen inrättades. Landstingsutredningen fann i sitt betänkande 1963 att suppleantinstitutionen inom landstingen var värdefull och därför borde bibehållas.

Författningsutredningen har framlagt förslag om införande av ersättare för riksdagens ledamöter.

Det finns inte anledning att i detta läge hålla fast vid bestämmelser där ledamöterna av de primärkommunalarepresentationerna inte ges möjlighet att sätta in suppleanter. Olägenheterna med det nuvarande systemet är betydande.

Det är självklart att besluten i alla representativa församlingar bör träffas av så många som möjligt av de valda. Det är ur demokratisk synpunkt otillfredsställande att ett fåtal personers förhinder att närvara vid ett sammanträde skall spela in på beslut av stor betydelse. Eftersom den kommunala representationen i regel väljs politiskt är det av vikt att den politiska sammansättningen av fullmäktigeförsamlingen vid så många tillfällen som möjligt blir den som väljarna bestämt.

Den alltmera rörliga arbetsmarknaden gör att människor i större utsträckning arbetar på annan ort än hemorten. Detta medför i många fall frånvaro från hemmet under längre perioder.

Sjukdom, resor och fullgörande av förtroendeuppdrag av annan art kan vara skäl till att ledamöter av fullmäktigeförsamlingar inte har möjlighet att närvara vid samtliga sammanträden. Vissa av dessa skäl kan föreligga under lång tid. Med nuvarande situation har ledamöter med nämnda förhinder att antingen avsäga sig sitt uppdrag eller låta sin plats stå tom, varvid riskerna förstoras för att församlingens beslut inte blir i överensstäm-

melse med medborgarnas i val uttryckta vilja. Med nuvarande ordning försvåras rekryteringen till fullmäktigeuppdraget genom att den, som skall komma i fråga för inval, måste vara beredd att närvara vid varje sammanträde om väljarnas intressen inte skall bli åsidosatta.

Invändningarna mot suppleantinstitutionen har främst rört sig kring faran för undergrävande av ansvarskänslan hos fullmäktigeledamöterna. Man har fruktat att de ordinarie ledamöterna skulle försöka komma ifrån ansvaret för beslut genom att utnyttja suppleantinstitutionen. I detta sammanhang har farhågor framkommit om att suppleanterna inte skulle kunna följa det kommunala skeendet på ett sådant sätt att de skulle vara i stånd att på ett tillfredsställande sätt delta i fullmäktigebesluten.

Beträffande ansvarskänslan finns det ingen anledning att befara att brister skulle kunna uppstå genom införande av suppleantsystemet. Liksom tidigare kommer väljarna att vara den instans som utövar kontroll över de valda, och brister i ansvaret för uppdrag kommer att ge resultat i nästa val. Genom att kommunerna har fått förbättrade resurser att stencilera eller trycka sina handlingar och därmed distribuera dem i större antal, har suppleanterna möjligheter att få del av det kommunala materialet och därmed följa det kommunala skeendet. Därigenom kommer också ett större antal människor att bli informerade i de kommunala frågorna. Denna information sprids sedan med ackumulerad effekt enligt opinionsbildningens regler. På så sätt bidrar införandet av suppleantinstitutionen till att göra den kommunala demokratin mera fullkomlig.

Med hänsyn till den utveckling samhället genomgått och efter de långa diskussioner i suppleantfrågan som förekommit, synes tiden vara inne att tillsätta en utredning med uppgift att behandla frågan om suppleanter för fullmäktige i primärkommunerna samt framlägga förslag.

Med hänvisning till det ovan framförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag om införande av suppleantinstitution för fullmäktige i primärkommunerna.

Stockholm den 26 januari 1965

Karl Gust. H. Boo

Gustaf Svensson

Einar Larsson

Erik Larsson

i Vä

i Borrby

i Öskeviksby

Jan-Ivan Nilsson

Bertil Jonasson

Lennart Mattsson